

РИНКОВІ ВАЖЕЛІ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОННОЇ ТОРГІВЛІ ЄС

Засенко О. Ю.

здобувач кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

В системі пріоритетів провідних світових держав питання електронної комерції посідають важливе місце. Той факт, що електронна комерція є потужним важелем економічного зростання та надійною платформою для переходу національних економік на якісно новий виток розвитку, орієнтований на наукоємні інформаційні технології, не викликає сумніву. Ринкові важелі розвитку електронної комерції України з країнами ЄС формуються в умовах поглиблення співпраці між торговельно-економічними партнерами.

Європейський оборот електронної комерції неухильно зростає, з щорічним темпом близько 12-13%. В європейській електронній комерції продажі склали 510 мільярдів євро в 2016 р., 598 млрд. євро в 2017 р. і 660 – в 2018 р. Важливою тенденцією на даний момент є те, що темпи зростання розвинутих ринків спадають, у той час як значних темпів набирають Південно- і Східноєвропейські ринки. Для України середній темп приросту з 2011 по 2018 рр. склав понад 37%, що є найвищим показником серед країн Східної Європи [3].

Кількість робочих місць, створених прямо або опосередковано завдяки сектору B2C електронної комерції в Європі оцінюється майже в 2,5 мільйони, і ця цифра буде зростати в контексті все більшого проникнення Інтернету в європейському суспільстві, а також прогнозованого зростання електронної комерції. Наразі в Україні налічується 21,9 млн. користувачів Інтернету, що складає близько 65% населення. Такий показник є дуже слабким для Європейської країни. Аналогічне значення для країн ЄС-28 складає 81,5%. Варто також зазначити, що серед українців все ще відносно досить мало покупців онлайн. За даними UADM та Ecommerce Foundation у 2018 р. налічувалося лише 4,8 млн таких покупців, що становить 8,4% від усього населення, та середні витрати на одного склали 375 євро. Аналогічне середнє значення для Європи склало 43%, а витрати – 1 540 євро [4].

В Європі ВВП складає понад 17 трильйонів євро у 2015-2018 рр., де частка ЄС-28 склала понад 80%. За оцінками Ecommerce Europe частка

європейської інтернет-економіки у ВВП складає 2,59% з потенціалом значного збільшення до 2020 року. За даними національних асоціацій електронної комерції та оцінок Ecommerce Europe кількість B2C веб-сайтів в Європі виросла приблизно до 750 тисяч в кінці 2015 р., зростаючи темпами від 1% до 15% в рік. Це значення буде рости і у подальшому, з огляду на очікуване зростання майбутніх ринків Південної та Східної Європи, де B2C електронна комерція швидко наздоганяє більш розвинені ринки Західної і Центральної Європи. Поштові та приватні оператори також відмічають вражаюче зростання B2C електронної комерції протягом останніх років. За оцінками EcommerceEurope щорічне число B2C посилок, що відправляються клієнтам на внутрішньому ринку та за кордон в інші країни Європи становить 4,2 млрд. дол. США [5].

Становлення інформаційного суспільства змусило провідні країни світу розробляти і впроваджувати державні програми, які спрямовані на сприяння формуванню та розвитку інформаційного суспільства або окремих його складових: використання мережі Інтернет, впровадження дистанційної освіти, електронного уряду, розвиток електронної комерції, електронної медицини та надання інших електронних послуг. Це все тісно пов'язане з процесами інформатизації.

Досвід європейських країн доводить, що перехід до нового цифрового суспільства дає помітні позитивні результати в економічній, політичній та соціальній сферах цих країн. Однак, аналіз міжнародного досвіду показує, що не існує єдиної успішної програми розвитку інформаційного суспільства. Кожна стратегічна програма чи план мають бути індивідуальними й враховувати специфічні особливості кожної країни або регіону. Україна також активно включилася в цей процес. Для нашої держави інформатизація – це шлях не лише до європейської інтеграції, але й до економічного добробуту, адже рівень розвитку інформаційного простору суспільства на сучасному етапі вирішальним чином впливає на економіку.

Цілями інформатизації в усьому світі, у тому числі й в Україні, є найбільш повне задоволення інформаційних потреб суспільства в усіх сферах діяльності, підвищення ефективності суспільного виробництва, сприяння стабілізації соціально-політичних відносин у державі на основі впровадження засобів обчислювальної техніки і телекомунікацій. Аналізуючи інформаційну політику Європейського Союзу щодо створення інформаційного суспільства, слід відзначити, що вона передбачала здійснення конкретних послідовних кроків. Інформаційне суспільство стало ключовою темою стратегії XXI століття Європейського Союзу. ЄС започаткував низку ініціатив з підтримки та поширення нових інформаційних технологій і засобів зв'язку і водночас ухвалив заходи

контролю та зменшення ризиків, пов'язаних із розвитком інформаційного суспільства. Зважаючи на це, Європейським Союзом були прийняті окремі декларації, що окреслили й визначили шляхи і напрями формування інформаційного суспільства [1]. Серед них слід виділити необхідність побудови інформаційного суспільства загалом, надання матеріальних можливостей для використання сучасних інформаційних і комунікаційних технологій та ін.

Перспективна орієнтація України на європейську інтеграцію передбачає сприйняття та засвоєння нею позитивного досвіду щодо побудови інформаційного суспільства. В цьому зв'язку слід відмітити розробку Державним комітетом зв'язку та інформатизації України Програми “Електронна Україна”, яка ґрунтується на основних положеннях програми “Електронна Європа Плюс”. Головне завдання програми “Електронна Україна” – сприяти розвитку економічного потенціалу України, підвищити конкурентоспроможність економіки, рівень та якість життя населення. Наслідком успішної її реалізації має бути покращення умов включення України у загальноєвропейський інтеграційний процес. Необхідною умовою створення системи “Електронна Україна” є, в першу чергу, формування нормативно-правової бази [2].

Важливими у цьому напрямі є також адаптація вітчизняного законодавства у сфері інформації до світових, у тому числі європейських, стандартів; запровадження у систему діяльності органів державної влади сучасних інформаційних систем і технологій (системи електронного урядування); ефективне впровадження Національної програми інформатизації. Ідея максимального наближення правових норм у сфері інформації до центральноєвропейської моделі повинна в достатньому обсязі забезпечити реалізацію основних принципів інформаційної політики ЄС у внутрішньодержавному праві.

Зауважимо, що Україна – одна з небагатьох держав пострадянського простору, яка має весь необхідний набір законів в інформаційній сфері. Переважно, інформаційне законодавство в Україні сформоване – це різноманітні, але взаємозв'язані спільним об'єктом, єдністю мети правові акти, норми, що закріплюють інформаційні права та свободи, регулюють інформаційні відносини. Поряд з тим, незважаючи на значні досягнення у цій сфері існує величезна кількість проблем, пов'язаних значною мірою з потребами адаптації інформаційно-правових норм з європейськими.

З огляду на важливість інтеграції України в Європейський Союз, питання формування власного захищеного електронного простору набуває особливої ваги. Так, створення так званого “електронного уряду” (як нової парадигми державного управління) дозволить нашій державі значно ефективніше взаємодіяти з громадянами. Впровадження такої системи

урядування в Україні повинно забезпечити можливості ефективніше вести боротьбу з корупцією, створити умови для нормального розвитку бізнесу, поліпшення інвестиційного клімату, а відтак, і передумови для динамічнішого зростання всієї економіки.

Список використаних джерел:

1. Дубенська Т. E-commerce в Україні: розвиток попри кризу // Економічна правда. URL: <https://www.epravda.com.ua/15/10/27/564857/> (дата звернення: 04.12.2015).

2. Оцінка електронної готовності України. URL: http://nc.gov.ua/menu/publications/doc/elektronn_urad/E-ocinka-2013.pdf. (дата звернення: 02.05.2016).

3. Duch-Brown N., Martens B. The European Digital Single Market: Its Role in Economic Activity in the EU // JRC Technical Reports. Institute For Prospective Technological Studies. 2015. URL: <https://ec.europa.eu/jrc/sites/jrcsh/files/JRC98723.pdf> (дата звернення: 01.08.2015).

4. Eastern Europe B2C E-commerce Market 2018. URL: https://www.researchandmarkets.com/research/npqthf/eastern_europe?w=12 (дата звернення: 27.02.2019).

5. E-commerce України: итоги 2018 и прогнозы на 2019. URL: <https://rau.ua/ru/news/e-commerce-ukraine-2018/> (дата звернення: 16.05.2019).